

REJSERAPPORT

STUDIEREJSE TIL TYRKIET OG GRÆKENLAND

Tid: 2. – 6. marts 2014

Sted: Tyrkiet og Grækenland

Deltagere: Troels Ravn (S), Trine Bramsen (S), Karen Johanne Klint (S), Mette Reissmann (S), Marlene Borst Hansen (RV), Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Johanne Schmidt-Nielsen (EL), Karen Ellemann (V) og Marie Krarup (DF)

Ledsaget af: Lis Grønnegård Rasmussen, udvalgschef og
Aicha Esdam, udvalgsassistent

1. Formål

Formålet med udvalgets rejse var:

- at besøge en flygtningelejr for syriske flygtninge i det sydlige Tyrkiet for herigennem at få større kendskab til den aktuelle situation for de mange syriske flygtninge i Syriens nabolande og vilkårene for flygtninge generelt.
- at få mere viden om EU's grænseagentur FRONTEX' indsatsområder, Dublin-forordningen og konsekvenserne af det fælleseuropæiske asylsystem.
- at få mere viden om asylansøgere og migranternes vej ind i Europa, herunder ruter og tendenser, grænsekontrollen, de metoder, som organiserede kriminelle menneskesmuglernetværk bruger, hvordan kontakten etableres mellem menneskesmuglere og eksempelvis flygtninge i en flygtningelejr, økonomien i menneskesmugling etc.

2. Væsentligste punkter fra besøget

Integrationsudvalget var fra den 2. – 4. marts på besøg i Antakya, som er en af Hatay provinsens distrikter i det sydlige Tyrkiet tæt ved den syriske grænse. Formålet med besøget var at opleve en af de 21 flygtningelejre, som er etableret gennem de sidste 3 år for at huse de mange flygtninge, som primært af sikkerhedsmæssige grunde forlader Syrien og dets borgerkrig. Det samlede antal syriske flygtninge skønnes at være på omkring 700.000 måske nærmere 900.000. Mere end halvdelen befinder sig uden for lejrene.

Altinözü Tekel lejren huser godt 1560 syriske flygtninge. Lejrområdet er bygget op omkring en gammel tobaksfabrik, hvor nedlagte varehuse er ombygget til

beboelsessektioner. Bygningerne suppleres af telte, der er egnet til beboelse. I flygtningelejren er der bygget skoler og legeområder til børnene, og der er indrettet faciliteter til håndarbejde og tyrkiskundervisning.

Ifølge ambassadør Ruben Hansen har Tyrkiet en særlig flygtningepolitik, således at landet kun accepterer europæiske flygtninge. De syriske flygtninge opnår således ikke officiel flygtningestatus, men opfattes som "gæster". Tyrkiet vil ifølge ambassadøren gerne hjælpe de syriske flygtninge, som opnår bedre vilkår end andre flygtninge. UNHCR er ifølge ambassadøren tilfreds med standarden for de syriske flygtninge i Tyrkiet. Udvalgets indtryk af besøget i lejren var tilsvarende en konstatering af, at flygtningene levede under rimelige vilkår trods deres ulykkelige situation som flygtninge.

De ansatte lærere i lejren underviste også børn, som ikke selv boede i lejren, men i de omkringliggende byer. Dansk flygtningehjælp (DFH) hjælper flygtninge, som ikke bor i lejrene. DFH har bl.a. etableret et medborgerhus for flygtningene i Altinozu, som udvalget besøgte.

DFH's program i Tyrkiet har et samlet budget på ca. 21 millioner kr. i 2013, som finansieres af midler fra EU, USA, Danida samt egne indsamlede midler. I august 2013 blev DFH akkrediteret af regeringen i Tyrkiet og har hermed haft mulighed for at udvide sit arrangement i Tyrkiet. Dansk Flygtningehjælp er hverken involveret i "cross-border" aktiviteter eller aktiviteterne i flygtningelejre i Tyrkiet, men yder primært humanitær hjælp til de syriske flygtninge bosat uden for lejrene. Dansk flygtningehjælp uddeler basale livsfornødenheder (madrasser, tæpper, køkkengrej) til nyankomne flygtninge, de hjælper med kapacitetsopbygning af tyrkiske civilsamfundsorganisationer, ligesom de bidrager til informationsindsamling og koordinering mellem NGO'ere. Endelig yder de beskyttelse og rådgivning af flygtninge og lokalsamfund gennem medborgercentre. Udvalget besøgte centret i Altinozu, som var beliggende i en moderniseret lejlighed og som på mange måder fungerer som en form for fritidstilbud for de syriske børn.

Udvalget rejste herefter til Grækenland, hvor temaerne var græsk asylpolitik og grænseovervågning ind i EU samt hjemsendelse af illegale indvandrere til deres hjemlande.

Det Græske asylsystem: Udvalget var på besøg i den græske asylmyndighed og mødtes efterfølgende med programkoordinatoren fra græsk Flygtningehjælp, Kenneth Brandt Hansen, hvor udvalget blev præsenteret for en række faktuelle forhold.

I juni 2013 blev der etableret et nyt asylcenter, som tilsyneladende er et positivt initiativ, som har erstattet politiets tidligere behandling af asylsager. Mens politiet mere var optaget af efterforskning af ansøgernes baggrund mv, hvilket indebar

lange sagsbehandlingstider, udviser den nye asylmyndighed bedre afgørelser og hurtigere og mere effektiv sagsbehandling.

Asylmyndigheden behandler årligt ca. 10.000 sager. Det er en meget lille andel af de anslåede 700.000 til 900.000 illegale immigranter, der formodes at befinde sig i landet. Antallet baserer sig på antallet af årlige anholdelser, som er den eneste indikator for, hvor mange illegale immigranter, der er. Asylmyndigheden havde ingen begrundelse for, hvorfor så få søger asyl i Grækenland. Centeret er udelukkende ansvarlig for asylbehandling, de beskæftiger sig ikke med ansøgernes bolig- og leveforhold.

Asylcenteret samarbejder med IOM Greece (International Organization for Migration) omkring information om muligheder for hjemsendelse. Ambassadøren oplyste i øvrigt, at de hjemsendte illegale immigranter er de bedste ambassadører for potentielle immigranter. De kan se, at det ikke nytter at sælge alt for at betale organiserede kriminelle, som lover dem et nyt liv i Europa. Efter sigende er der kun blevet registreret 3 gengangere ud af 20.000 hjemsendte.

IOM Greece, som blev etableret i 1952 efter aftale med den græske regering, assisterede oprindelig græske immigranter til USA, Canada og Australien. Migrationssituationen ændrede sig op gennem nullerne, således at et stort antal illegale immigranter og asylansøgere ankom til Grækenland i båd fra Pakistan, Bangladesh, Irak, Afghanistan m.fl. gennem Det Ægæiske Hav. Siden 2010 er der imidlertid sket et skift fra hav til landegrænser, således at et meget stort antal illegale immigranter kommer til Grækenland via Tyrkiet. Mange immigranter fra Asien og Afrika ser Grækenland som indgangen til den Europæiske Union.

Alle EU-lande er forpligtede til at kontrollere deres grænser, så illegale immigranter uden pas og visum ikke kommer ind i EU. Der er imidlertid store udfordringer i international lovgivning. EU forordningen, Dublin 3, kombineret med bl.a. fingeraftryksforordningen er arbejdsredskaber til at afgøre, hvem som har asylansvar. Det første land, som immigranterne rejser ind i i EU, har ansvaret for, at fingeraftryk registreres i den fælles EU-database. Sikre asyllande skal imidlertid overholde menneskerettigheds- og flygtningekonventioner. EU har siden 2011 suspenderet Grækenland fra Dublinforordningen, idet en dom har afgjort, at landet ikke overholder menneskerettigheds- og flygtningekonventioner. Alle landene respekterer suspenderingen fra Dublinforordningen og sender ikke asylansøgere retur til Grækenland, selvom landet er første modtagerland.

Græsk Flygtningehjælp opsøges ifølge Kenneth Brandt Hansen dagligt af mange tusinde flygtninge, som ønsker hjælp og rådgivning om bl.a. retten til sundhedsbehandling, undervisning mv.. Syriske familier synes, at det er forfærdeligt at være i Grækenland, bl.a. pga. et stigende antal racistiske overfald. De ønsker ikke at søge asyl i Grækenland, men vil hellere rejse hjem til krig eller videre til andre lande, oplyste Kenneth B. Hansen. Uledsagede børn, bl.a. afghanske drenge,

bor i parker og gader og er særligt udsatte og sårbare bl.a. pga. prostitution. NGO'ere, kirker mv. må løfte de sociale opgaver, da staten ikke kan/gør det. Danske Flygtningehjælp kommer og bistår i Grækenland fra april. Ifølge Kenneth B. Hansen finder der ingen systematisk integration sted, og politiet har ikke den store vilje til at gribe ind over for at racistiske overfald mv.

Frontex – EU's grænseagentur - opererer bl.a. i havet omkring de græske øer i samarbejde med politimyndigheden og den græske kystvagt. Udvalget deltog i en kystovervågningsoperation en sen aften på Samos. Der blev ikke fundet illegale immigranter, mens udvalget sejlede med bådene. Men i timerne efter, havde der været skudveksling med 3 sårede som følge. Én af de sårede personer mistænkes for at være menneskesmugler. Kilde: Greek Independent Press:
<http://www.enetenglish.gr/?i=news.en.article&id=1794>

Det stod ikke klart, i hvilket omfang kystovervågningen foretager såkaldte push-backs, når de opdager bådene med de illegale immigranter. Push-back betyder, at kystovervågningen presser bådene tilbage til Tyrkiet. Kenneth Brandt Hansen sagde, at undersøgelser viser en systematisk brug af push-backs. Det er den græske regerings ansvar, og regeringen nægter, at der anvendes push-backs. Frontex og den græske kystvagt afviser ligeledes.

Udvalget fik oplyst, at der ikke foregår lokalt samarbejde mellem de græske og tyrkiske kystvagter. Kommunikationen foregår på centralt niveau mellem ministrene i Athen og Ankara. Kystvagten beskæftiger sig ikke kun med immigration. Kystvagten oplyste, at de løser mange andre opgaver, som f.eks. våbenkontrol, redder liv m.v.

På detentionscenteret Samos Screening Center var ansat 25 politibetjente. Hertil kommer yderligere 10 socialrådgivere, NGO'ere, læger og tolke. Immigranter, som bliver registreret af politiet, får efter detentionsophold 30 dage til at forlade landet. Hvis de bliver arresteret igen, bliver de sendt tilbage til detentionscenteret, hvor de kan tilbageholdes i op til 18 måneder.

Udvalget fik oplyst, at menneskesmuglere, der arresteres, får mindst 10 års fængsel. Det koster hver immigrant 1000-2000 Euro at sejle med båd fra Tyrkiet til Samos. Det er dyrere, hvis de vælger gummibåd, som kan sejle helt ind til kysten. Syriske flygtninge prioriteres højst i detentionscenteret, ligesom familiesager også behandles hurtigere.

Udvalgets studierejse sluttede af med besøg i før-udsendelsescenter i Amygdaleza uden for Athen. Centeret har kapacitet på 2000 pladser. Centeret, der er indhegnet og afskærmet med pigtråd, består af et par hundrede containere indrettet med 8 sovepladser inkl. toiletfaciliteter i hver container. De indsatte er primært illegale immigranter, der står til udsendelse efter strafafsoning for mindre lovovertrædelser

samt asylansøgere, der har fået afslag. Der er samlet omkring 6500 flygtninge/immigranter i de græske detentionscentre.

Centerets ledelse efterlyste en adgang til at videndele omkring håndteringen af problemstillingen med at presse hjemlandene til at tage imod deres borgere, som sidder i detentionscentre i udlandet. De efterlyste et internationalt netværk, som kunne erfaringsudveksle om udfordringen om at få de illegale immigranter tilbage til deres hjemland.